

Mottaker
Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Deres ref.: 22/5204-1 /
22/5204-3

Vår ref.: 2022/0389-2

Saksbehandler: Nora Bretzeg
Saksansvarlig: Tina Søreide

Dato: 05.10.2022

Høringsuttalelse - forslag til forskrift om forbud mot negative servitutter og eksklusivitetsklausuler i dagligvaremarkedet

1 Innledning

Konkurransetilsynet viser til høringsnotat fra Nærings- og fiskeridepartementet 5. juli 2022 med forslag om et forbud mot negative servitutter og eksklusive leieavtaler som er egnet til å begrense konkurransen i dagligvaremarkedet. Høringsfristen er 5. oktober 2022.

Bakgrunnen for forslaget er at Konkurransetilsynet har avdekket en praksis hvor dagligvaregrupperinger gjennom bruk av negative servitutter hindrer eksisterende og potensielle konkurrenter fra å drive dagligvarevirksomhet på eiendommer som dagligvarekjedene selger eller leier ut. Det er tilsynets oppfatning at bruken av negative servitutter utgjør en etableringshindring for nye aktører som ønsker å etablere seg i dagligvaremarkedet. Praksisen kan også begrense konkurransen mellom de eksisterende aktørene, fordi den kan gjøre det vanskeligere for kjedene å etablere seg i nye markeder. Konkurransetilsynet har ved flere anledninger pekt på egnede butikklokaler som en sentral faktor for nyetablering i dagligvaremarkedet. Høy etterspørsel fra de etablerte aktørene etter egnede lokaler og butikktomter, samt et begrenset tilbud, kan gjøre det vanskelig for en ny dagligvarekjede å etablere butikker, og dermed blir det vanskelig for kjeden å vokse raskt til et volum som gir konkurransedyktige innkjøpsbetingelser. Videre kan den begrensede tilgangen på nye lokaler begrense konkurransen mellom eksisterende aktører ved at det hindrer dem i å ekspandere eller tilpasse seg optimalt i markeder der de allerede er til stede.

Dagligvaremarkedet preges av høy konsentrasjon, og konkurransesituasjonen i markedet er sårbar. Konkurransetilsynet mener derfor det er særlig viktig å gjøre noe med etableringshindringene i markedet. Det er flere forklaringer på etableringshindringer i markedet, deriblant landbrukspolitikk og stordriftsfordeler i stordriftsfordeler i innkjøp. I tillegg er begrenset tilgang til egnede lokaler identifisert som en sentral etableringshindring i det norske dagligvaremarkedet. Samlet sett er etableringshindringene så betydelige at det er viktig å redusere dem der det er mulig.

Konkurransetilsynet er enig med departementet i at konkurranseproblemene tilknyttet bruken av negative servitutter ikke lar seg løse på en rimelig måte ved å anvende de eksisterende forbudsbestemmelsene i konkurranseloven. Dersom den konkurransebegrensende adferden skal stanses ved bruk av forbudsbestemmelsene, vil det være nødvendig for Konkurransetilsynet å opprette et stort antall enkeltsaker. En slik tilnærming vil kreve uforholdsmessig store ressurser fra tilsynets side. Konkurransetilsynet mener derfor at et forskriftforbud vil virke mer effektivt enn å anvende forbudsbestemmelsene.

Det er videre tilsynets oppfatning at et eventuelt forbud mot negative servitutter bør ses i sammenheng med øvrige problemstillinger i dagligvaremarkedet, samt pågående arbeid rettet mot disse.

I den senere tid har både Konkurransetilsynet og departementet intensivert arbeidet med å kartlegge utfordringer i dagligvaremarkedet, samt vurdert behovet for eventuelle nye virkemidler.

Konkurransetilsynet har blant annet sendt påpekninger¹ til en rekke kommuner, der kommunene oppfordres til å fjerne regelverk som kan hindre etablering av nye dagligvarebutikker, mens departementet arbeider med en forskrift om usaklig prisdiskriminering i dagligvaremarkedet.

Konkurransetilsynet har også foreslått at et generelt markedsetterforskningsverktøy med hjemmel til å pålegge avhjelpende tiltak som blant annet kan være aktuelt å anvende innenfor dagligvaresektoren, bør utredes nærmere. Sammenlignet med flere forskrifter som hver for seg skal løse ulike utfordringer i dagligvaremarkedet, vil et markedsetterforskningsverktøy blant annet kunne åpne for en mer helhetlig tilnærming til problemer i dagligvaremarkedet som ikke effektivt kan håndteres gjennom dagens lovgivning. Dette verktøyet kan i større grad virke mer treffsikkert enn en forskrift, fordi det kan legge til rette for mer skreddersydde og presise tiltak.

Det er derfor Konkurransetilsynets vurdering at departementet i sitt videre arbeid med å iverksette tiltak for å forbedre konkurransesituasjonen i dagligvaremarkedet, bør vurdere om utfordringer knyttet til negative servitutter best lar seg løse ved bruk av et slikt verktøy.

2 Konkurransetilsynets overordnede merknader

Konkurransetilsynet vil i det følgende gi noen overordnede bemerkninger til departementets forslag til forskrift. De konkrete spørsmålene vil behandles til slutt.

2.1 Om stiftelse av negative servitutter er ensidig adferd

EØS-konkurranseloven § 7 annet ledd setter begrensninger for utformingen av en forskrift etter konkurranseloven § 14, ved at norsk lovgivning ikke kan gå lenger i å forby den type samarbeid som omfattes av EØS-avtalen artikkel 53 i tilfeller hvor samhandelen kan påvirkes. For ensidig atferd oppstilles det imidlertid ingen begrensning i adgangen til å ha norsk lovgivning som er mer restriktiv. Hvorvidt stiftelse av negative servitutter anses som avtaler eller ensidig atferd vil dermed påvirke hvordan en eventuell forskrift kan utformes.

Departementet har foreslått at det innføres et absolutt forbud mot negative servitutter som er et resultat av ensidig atferd og hvor rettighetshaver er en dagligvarekjede. Konkurransetilsynet har ikke undersøkt hvordan dagligvarekjedene stifter ulike servitutter, og kan ikke utelukke at det finnes tilfeller der negative servitutter er et resultat av ensidig atferd.

Konkurransetilsynet er likevel av den oppfatning at det bør utredes nærmere hvorvidt det er grunnlag for å konkludere med at avtaler om bruk av negative servitutter er å anse som et resultat av ensidig atferd.

Dersom dagligvarekjedenes bruk av negative servitutter er å anse som ensidig atferd som kommer til uttrykk gjennom en avtale, er Konkurransetilsynet i utgangspunktet positiv til departementets forslag om å innføre et absolutt forbud.

2.2 Om forslag til forskrift § 1

Departementets forskriftsforslag § 1 synes å innebære et forbud mot dagligvareaktørenes nettverk av negative servitutter. Konkurransetilsynet vil imidlertid påpeke at ordlyden i forslaget synes å gå lenger enn et forbud mot et nettverk av avtaler. Det fremstår som uvisst om hensikten bak formuleringen "*enten isolert eller som del av et nettverk*" er at forbudet i § 1 også er ment å omfatte enkeltstående servitutter, og ikke kun servitutter som er en del av et nettverk. Konkurransetilsynet mener at det i så fall er uklart hvordan departementet ser for seg at en slik bestemmelse skal håndheves, ettersom den er utformet uten objektive kriterier. Konkurransetilsynet vil understreke at dersom hensikten med formuleringen i § 1 er å ramme eksisterende enkeltstående negative servitutter "isolert", bør det

¹ [Ber kommuner ta konkurranseshensyn - Konkurransetilsynet.](#)

vrderes å innta objektive kriterier for en slik vurdering. Det vises for øvrig til punkt 3.3 for en redegjørelse av objektive kriterier.

Konkurransetilsynet mener at det er mye som taler for at dagligvarekjedenes negative servitutter utgjør et nettverk av lignende avtaler. Tilsynet er også enig med departementet i at disse vil kunne ha negative kumulative virkninger. Dersom det er mulig å anse eksisterende negative servitutter som et avtalenettverk, er Konkurransetilsynet positiv til at dette reguleres gjennom et forbud liknende forslaget § 1.

Departementet viser i høringsnotatet til EU-domstolens vurderinger av om en aktørs nettverk av avtaler var konkurransebegrensende og dermed i strid med forbudet mot konkurransebegrensende samarbeid.² Konkurransetilsynet er enig med departementet i at det følger av domstolens praksis at vurderingen beror på om avtalenettverket fører til en avskjerming av markedet, og at relevante vurderingsmomenter blant annet er antall steder som bindes til de etablerte leverandørene, antallet frie utsalgssteder, samt avtalenes varighet.

Videre slutter Konkurransetilsynet seg til departementets vurdering av at omfanget av dagligvarekjedenes bruk av negative servitutter taler for at nettverket av slike avtaler bidrar til en avskjerming av markedet. I samme retning trekker det faktum at en stor andel av de negative servituttene er evigvarende. Slik departementet påpeker, medfører dette i stor grad en permanent avskjerming av markedet. I et konsentrert og stort marked som dagligvaremarkedet kan dette ha betydelig innvirkning på priser og utvalg til forbruker. Konkurransetilsynet er også enig i at det er vanskelig å anslå antall frie utsalgssteder. Tilgangen til frie og egnede lokaler er imidlertid begrenset, noe som blant annet er lagt til grunn i Konkurransetilsynets vedtak i Coop/ICA³ og i stortingsmeldingen om konkurransen i dagligvaremarkedet.⁴

Konkurransetilsynet fremhever imidlertid at det bør utredes nærmere om det er anledning til å utforme et generelt forbud mot eksisterende negative servitutter som er en del av et nettverk, med den konsekvens at alle eksisterende negative servitutter blir forbudt.

2.3 Geografisk avgrensning av forskriftens anvendelsesområde

Det følger av høringsnotatets punkt 7.4. og 7.6 at departementet har vurdert om et forbud mot negative servitutter og eksklusivitetsavtaler som inngår i et konkurransebegrensende nettverk skal avgrenses til å kun gjelde i visse geografiske områder.

Konkurransetilsynet er enig med departementet i at det kan være krevende å identifisere hvilke områder som i så fall skal omfattes av forbudet, og at en slik vurdering uansett vil kunne endres over tid. Konkurransetilsynets vurdering er derfor at det ikke vil være hensiktsmessig med et forbud som kun gjelder nærmere angitte og geografisk avgrensede områder, og at et eventuelt forbud bør gjelde nasjonalt.

2.4 Eksklusive leieavtaler

Konkurransetilsynet påpeker at innspillene i høringssvaret er basert på tilsynets kartlegging av dagligvareaktørenes bruk av negative servitutter. Konkurransetilsynet har ingen tilsvarende oversikt over kjedenes bruk av eksklusive leieavtaler. Omfanget av slike avtaler er derfor ukjent. Uttalelser fra aktører tilsier imidlertid at det er tale om en utstrakt bruk, og at det derfor kan være grunn til bekymring. Forskriftsforbudet som er foreslått fra departementet omfatter også et forbud mot eksklusive leieavtaler. Konkurransetilsynet mener at omfanget og de konkurransebegrensende virkningene av eksklusive leieavtaler bør utredes ytterligere før de inkluderes i et forskriftsforbud.

²T-7/93 Langnese-Iglo og T-9/93 Schöller.

³V2015-24, Meld. St 27, Daglegvare og konkurranse – kampen om kundane (2019-2020).

⁴Konkurransetilsynet prioriterer arbeidet med å lette etablering, og har jobbet for å redusere regulatoriske hindre slik som praktiseringen av plan- og bygningsloven i flere kommuner. Se for øvrig Oslo Economics og Oeconomica, Etableringshindringer i dagligvaresektoren, rapport nr. 2017-46 (2017).

3 Konkurransetilsynets merknader til departementets spørsmål

Departementet ber høringsinstansene særlig ta stilling til syv konkrete spørsmål. Konkurransetilsynet vil besvare disse i det følgende.

3.1 Vil en forskrift som regulerer eller forbyr bruk av negative servitutter og eksklusive leieavtaler i dagligvarebransjen gjøre det lettere for aktører å etablere seg?

Dagligvaremarkedet er som nevnt konsentrert og preget av høye etableringshindringer, og tilgang til egnede lokaler anses i så måte som en sentral etableringshindring.⁵ Markedsforholdene kan dermed tale for at det er behov for en forskrift som forbyr bruk av negative servitutter og eventuelt eksklusive leieavtaler som begrenser tilgangen til egnede butikklokaler.

Konkurransetilsynet mener at en slik forskrift som departementet foreslår kan være et effektivt tiltak for å stanse en mulig konkurransebegrensende praksis som synes vanlig hos samtlige store dagligvarekjeder. Praksisens omfang tilsier at et slikt forbud også vil kunne fristille et stort antall lokaler som er egnet til dagligvarevirksomhet. Tilsynet er også enig med departementet i at en forskrift kan føre til økt bevisstgjøring om bruken av negative servitutter og eksklusivavtaler, og derfor ha en preventiv effekt.

Det er på denne bakgrunn Konkurransetilsynets vurdering at en forskrift som forbyr bruk av negative servitutter kan redusere ekspansjons- og etableringshindringene i dagligvaremarkedet, og på denne måten gjøre det lettere for aktører å etablere seg i dagligvaremarkedet.

3.2 Bør et forbud oppstille objektive kriterier for når en negativ servitutt eller eksklusivitetsavtale er ulovlig?

Konkurransetilsynet er i utgangspunktet positiv til at et forskriftsforbud inneholder objektive terskler. Objektive terskler kan enten ta form av et generelt forbud, eller kvantifiserbare størrelser som for eksempel antallet konkurrenter i et område eller aktørenes markedsandeler enten lokalt eller nasjonalt.

Det er Konkurransetilsynets oppfatning at dersom man i forskriftens § 2 oppstiller objektive terskler for når en negativ servitutt kan presumeres å være konkurransebegrensende og således i strid med konkurranseloven § 10, vil det kunne gi en effektiv og formålstjenlig håndheving. Videre vil en slik løsning skape større forutsigbarhet for aktørene.

3.3 Spørsmål om objektive terskler for markedsandeler og markedskonsentrasjon

Departementet ber under punkt 3 og 4 i kapittel 2 (*Spørsmål til høringsinstansene*) om innspill til henholdsvis hva terskelen for markedsandelen til rettighetshaver i et lokalt marked bør være, og hvilket antall konkurrerende aktører etablert i det lokale markedet som bør legges til grunn dersom det skal oppstilles en objektiv terskel for markedskonsentrasjon.

Et forbud mot nettverk av servitutter vil ikke være til hinder for at dagligvareaktørene kan opprette nye, enkeltstående servitutter etter at nettverket er oppløst. Spørsmålet om objektive terskler knytter seg etter Konkurransetilsynets oppfatning til det supplerende forbudet mot nye, enkeltstående servitutter, i tråd med forskriftsforslagets § 2.

Konkurransetilsynet vil fremheve at departementets spørsmål om objektive terskler for markedsandeler og markedskonsentrasjon reiser en rekke nye problemstillinger. Hvor mange fremtidige negative servitutter som vil omfattes av et forbud avhenger av hvor man setter terskelen for markedskonsentrasjon og rettighetshavers markedsandel. Antall servitutter som omfattes av et forbud vil også variere ut fra hvilken markedsavgrensning som legges til grunn.

⁵Oslo Economics og Oeconomica, Etableringshindringer i dagligvaresektoren, rapport nr. 2017-46 (2017) og Meld. St 27, Dagligvare og konkurranse – kampen om kundane (2019-2020).

Konkurransetilsynets oppfatning er at det må gjøres konkrete analyser og vurderinger av konkurranseforholdene i dagligvaremarkedet for å kunne fastsette terskler for når negative servitutter vil være konkurransebegrensende. Hva som vil være de mest hensiktsmessige kriteriene kan være utfordrende å komme frem til, særlig fordi det ikke foreligger rettspraksis å se hen til.

Konkurransen i det norske dagligvaremarkedet har en nasjonal dimensjon ved at kjedene er landsdekkende, og en lokal dimensjon ved at forbrukerne handler lokalt. Prisingen skjer imidlertid i stor grad nasjonalt, hvilket i utgangspunktet tilsier en nasjonal dimensjon. På den annen side vil nivået på de nasjonale prisene reflektere markedsmakten aktørene har i lokale markeder. Slik sett vil konkurransebegrensninger i lokale markeder få virkning nasjonalt, så vel som i det lokale markedet.

For å vurdere hvorvidt en negativ servitutt begrenser konkurransen i et lokalt marked, er det nødvendig å avgrense det relevante geografiske markedet. Geografisk markedsavgrensning i dagligvaresektoren gjøres vanligvis ved å avgrense et område av en gitt kjøretid rundt hver butikk. Dette er blant annet gjort i Konkurransetilsynets vedtak i Coop/ICA⁶, hvor tilsynet benyttet en kjøretidsmatrise som utgangspunkt for markedsavgrensning i lokale markeder. Dette kan etter tilsynets vurdering være en hensiktsmessig metode i forbindelse med forskriftsutformingen.

Departementets forskriftsforslag legger til grunn en markedsavgrensning som tar utgangspunkt i en kjøretid på ti minutter. Konkurransetilsynet fremhever at hvilken kjøretid som er hensiktsmessig, kan variere fra område til område avhengig av lokale faktorer som blant annet topografi, demografi og butikkens relative beliggenhet. I tettbygde strøk kan en kortere kjøretid være hensiktsmessig, mens det i mer avsidesliggende strøk kan gi mer mening med en videre avgrensning.

Storbritannias forbud⁷ mot servitutter i dagligvaremarkedet forbyr servitutter med rettighetshavere med høye markedsandeler i konsentrerte markeder. Dette kan være et utgangspunkt også i en norsk sammenheng. Markeder med tre eller færre aktører vil normalt anses å være konsentrerte.⁸ Selv om det kan være effektiv konkurranse i markeder med kun tre tilbydere, vil det i markeder med differensierte produkter, slik som i det norske dagligvaremarkedet, være grunn til bekymring for konkurransen også i en slik situasjon. Det kan videre legges til grunn at aktører med 50 prosent markedsandel har markedspekt i dagligvaremarkedet, slik departementet viser til, jf. også kommisjonens retningslinjer for horisontale fusjoner, avsnitt 17.

Den høye konsentrasjonen i det norske dagligvaremarkedet kan indikere at konkurransen er begrenset. Det er høye etableringshindringer i markedet og antallet aktører har gått ned de siste tiårene. Konkurransesituasjonen i dagligvaremarkedet er sårbar. Dette kan tale for at negative servitutter er konkurransebegrensende også dersom rettighetshaver har lavere markedsandel enn 50 prosent.

Konkurransetilsynet mener likevel at tilfeller hvor rettighetshaver har mer enn 50 prosent markedsandel i markeder med færre enn fire aktører er et godt utgangspunkt som med stor grad av sikkerhet sikrer at kun servitutter hvis rettighetshaver har markedspekt i konsentrerte markeder forbys etter § 2.

3.4 Er det tilfeller hvor negative servitutter og eksklusivitetsavtaler kan ha effektivitetsgevinster?

Avtaler som ellers ville vært i strid med forbudet i konkurranseloven § 10 og EØS-avtalen artikkel 53, kan likevel anses som lovlig dersom det kan påvises effektivitetsgevinster som oppveier de konkurranseskadelige virkningene av avtalen, jf. § 10 tredje ledd.

⁶ V2015-24.

⁷ Groceries Market Investigation (Controlled Land) Order 2010.

⁸ En vanlig måte å definere graden av konsentrasjon i markeder på er å anvende Herfindahl-Hirschman-indeksen (HHI). Med tre aktører vil den minste mulige HHI være 3267. Både de europeiske (Kommisjonen) og de amerikanske (Department of Justice, DoJ) konkurransemyndighetene viser til slike konsentrasjonsmål i deres retningslinjer for horisontale fusjoner. DoJ definerer markeder med høyere HHI enn 2500 som "highly concentrated", deres øverste kategori, jf. side 19 i deres retningslinjer fra 2010. Kommisjonen viser til at fusjoner som leder til HHI på under 1000 normalt ikke vil være problematiske, dette gjelder også fusjoner over 2000 dersom endringen i HHI som følge av fusjonen er lav, jf. avsnitt 19 og 20 i deres retningslinjer fra 2004.

Departementet peker i høringsnotatet på at konkurransemyndighetene i New Zealand har gjennomført en markedsstudie som åpner for at det kan være legitime grunner til å stifte negative servitutter. Studien konkluderer likevel med at det ikke i tilstrekkelig grad er dokumenterteffektivtetsgevinster som oppveier de konkurransekadelige virkningene av slike negative servitutter. Undersøkelsen danner grunnlag for et utkast til lovgivning som forbyr eksisterende og fremtidige negative servitutter i dagligvaremarkedet.

Konkurransetilsynet er ikke kjent med at dagligvarekjedenes bruk av heftelser som forbyr konkurrerende dagligvarevirksomhet på eiendom som selges eller leies ut, gir gevinster som for forbruker oppveier de konkurransebegrensende virkningene av slike avtaler. Det kan likevel ikke utelukkes at negative servitutter i enkelte tilfeller kan bidra til å sikre nyetablering gjennom å begrense konkurransen fra andre aktører i det lokale markedet.

3.5 Vil en veileder være tilstrekkelig for å løse problemene med allerede eksisterende konkurransebegrensende negative servitutter og eksklusivitetsavtaler?

Departementet ber om høringsstansenes vurdering av om en veileder som redegjør for når negative servitutter og eksklusive leieavtaler vil være i strid med konkurranseloven, kan være et alternativt tiltak til en forskrift.

Konkurransetilsynet vil fremheve at det utover den generelle veiledning som allerede følger av rettspraksis og retningslinjer knyttet til konkurransebegrensende avtaler, vil være svært krevende å utforme en veileder som skal gjelde særskilt for bruken av negative servitutter og bruk av eksklusivitetsavtaler knyttet til butikklokaler. Dette forsterkes av at det ikke foreligger relevant rettspraksis på området.

På denne bakgrunn er det Konkurransetilsynets oppfatning at en veileder ikke er et egnet alternativ til et forskriftsfestet forbud.

3.6 Bør det innføres en opplysningsplikt for stiftelse av nye negative servitutter og eksklusive leieavtaler?

Departementet ønsker høringsinstansenes syn på om et alternativ til forskriftsregulering av negative servitutter og eksklusivitetsavtaler kan være å pålegge en opplysningsplikt for salg av eiendom som er beheftet med en negativ servitutt som forbyr dagligvarevirksomhet, og hvor rettighetshaver er en dagligvarekjede.

Departementet peker på at konkurransemyndighetene i Storbritannia har ilagt store dagligvarekjeder meldeplikt for kjøp av store butikklokaler. Konkurransetilsynet vil fremheve at Storbritannias regulering av negative servitutter og eksklusive leieavtaler omfatter mer enn en meldeplikt alene. De store dagligvarekjedene ble pålagt å fjerne visse konkurransebegrensende servitutter og å ikke håndheve eksklusivitetsavtaler, og det ble innført en test for å vurdere om øvrige servitutter og eksklusivitetsavtaler er konkurransebegrensende. Konkurransetilsynet oppfatter det slik at departementet foreslår en opplysningsplikt som et alternativ til en forskrift, ikke i kombinasjon med annen regulering. Forslaget skiller seg dermed fra Storbritannias regulering.

Konkurransetilsynet fremhever at det er det enkelte foretak som har plikt til å påse at dets adferd er i henhold til konkurranselovgivningen, og at tilsynet ikke har anledning til å forhåndsgodkjenne avtaler eller ensidige handlinger. Videre peker Konkurransetilsynet på at det er uklart hvor omfattende opplysningsplikten er ment å være. En omfattende opplysningsplikt kan være byrdefull for næringsaktørene, og ressurskrevende for Konkurransetilsynet å følge opp.

Konkurransetilsynet peker videre på at det ikke fremgår av høringsnotatet hvordan en eventuell opplysningsplikt skal følges opp, og at det derfor er uklart hvorvidt opplysningsplikten er ment å innebære en kontroll fra Konkurransetilsynet. Det gjøres videre oppmerksom på at en opplysningsplikt knyttet til nye negative servitutter og eksklusivitetsavtaler ikke vil løse utfordringene med allerede eksisterende konkurransebegrensende negative servitutter og eksklusivitetsavtaler.

Samlet sett mener Konkurransetilsynet at det ikke er hensiktsmessig å innføre en opplysningsplikt for stiftelse av nye negative servitutter og eksklusive leieavtaler.

4 Oppsummering

Konkurransetilsynet er enig med departementet i at konkurranseproblemene tilknyttet bruken av negative servitutter ikke lar seg løse på en hensiktsmessig måte ved å anvende de eksisterende forbudsbestemmelsene i konkurranseloven. Det er derfor Konkurransetilsynets vurdering at et forskriftsfestet forbud kan være et godt egnet tiltak for å regulere dagligvareaktørenes bruk av negative servitutter.

Konkurransetilsynet understreker likevel at departementet i arbeidet med å iverksette tiltak for å forbedre konkurransesituasjonen i dagligvaremarkedet bør vurdere om utfordringer knyttet til dagligvarekjedenes anvendelse av negative servitutter alternativt kan la seg løse ved bruk av markedsetterforskningsverktøyet som foreslått av Konkurransetilsynet.

Konkurransetilsynet finner det ikke hensiktsmessig med en veileder eller opplysningsplikt som et alternativ til en forskrift.

Med hilsen

Tina Søreide
konkurransedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Mottaker

Nærings- og fiskeridepartementet

Postadresse

Postboks 8090 Dep

*Poststed*0032 OSLO
Norge*Kontakt/e-post*

postmottak@nfd.dep.no